

S. S. Nüve Konut Yapı Kooperatifi Peyzaj Projesi

Deniz ÇELİK^{1*}

¹ Bartın Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, 74100, BARTIN

Öz

Günümüzde özellikle büyük şehirlerde oturma eğilimi, yapı teknolojisindeki ilerlemeler, gelir seviyesindeki artışlar, modern yapılarda oturma isteği, artan nüfus gibi etmenler yeni yapıların inşasına neden olmaktadır. Bu yapılarla birlikte konut, toplu konut bahçeleri gibi özel ve yarı özel yeşil mekanların planlanması, tasarım projelerinin yapılması gündeme gelmektedir. Kent peyzajının oluşmasında önemli katkısı olan bu mekanların tasarımında alan kullanım projesi üreten peyzaj mimarları görev almaktadır. Tasarım projeleri genellikle sömür, leke plan, avan proje, kesin proje, yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri, detay projelerinin çizimi gibi aşamalar sonrasında üretilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Ankara İli Sincan İlçesi sınırları içerisinde bulunan S. S. Nüve Konut Yapı Kooperatifi özelinde toplu konuta ait peyzaj projesi ve aşamalarını irdelemektir. Çalışmada tasarım süreci sömür, leke plan, avan proje, kesin proje, yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri ve detay projelerinin çizimi olmak üzere altı aşamada gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak bu projelerin doğal ve kültürel verileri kullanarak ekolojik temelli proje üreten peyzaj mimarları tarafından hazırlanması önem taşımaktadır. Peyzaj projelerinin tasarımının yanı sıra projelerin alana aplikasyonunda da peyzaj mimarlarının rol alması gerekmektedir. Ayrıca 2017 yılında yürürlüğe giren Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ile resmi ve özel tüm yapılar için peyzaj projesinin yapı ruhsatının onayından sonra istenmesi zorunluluğu hem projelerin peyzaj mimarları tarafından üretilmesine hem de kent estetiğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj tasarımı, doğal ve kültürel peyzaj, kooperatif bahçesi, Nüve Konut Yapı Kooperatifi, Ankara.

Landscape Project of S. S. Nüve Housing Construction Cooperative

Abstract

Nowadays, developments in construction technologies, increase in income level, desire to live in modern buildings, population increase, and especially the tendency to live in big cities give rise to the construction of new buildings. Planning and design projects for private or semiprivate green areas in housing and mass housing come to the fore along with construction of these buildings. For designing of such green areas, which have a significant contribution to the formation of urban landscape, the landscape architects devising the land use projects are assigned. The design projects are generally devised after completion of stages such as survey, concept plan, preliminary project, design development, structural and planting landscape application project and detail drawings. In this context, the aim of this study is to examine the landscape project and its stages specific to the mass housing of Nüve Housing Construction Cooperative, which is located within the borders of Sincan District of Ankara Province. In the current study, the design process was carried out in the following six stages: survey, concept plan, preliminary project, design development, structural and planting landscape application project and detail drawings. In conclusion, it is important that such projects shall be designed by landscape architects who devise ecology – based projects through utilization of available natural and cultural data. In addition to the design of landscape projects, landscape architects should play a role in the application of projects to the field. Moreover, the fact that the requirement for the landscape project for all public and private buildings will be requested after the approval of the building license with the Planned Areas Reconstruction Regulation that went in effect in 2017 will contribute to both the production of the projects by landscape architects and to the increase of urban aesthetics.

Keywords: Landscape design, natural and cultural landscape, cooperative garden, Nüve Housing Construction Cooperative, Ankara.

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Deniz ÇELİK (Dr.); Bartın Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, 74100, Bartın-Türkiye. Tel: +90 (378) 223 52 28, Fax: +90 (378) 223 53 23, E-mail: dcelik@bartin.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-4230-2157

Geliş (Received) : 18.09.2018
Kabul (Accepted) : 01.10.2018
Basım (Published) : 15.12.2018

1. Giriş

Teknolojideki ilerleme, daha modern yapılarda oturma isteği, nüfus artışı, kırsal kesimlerden kentlere olan göç gibi nedenlerden dolayı yeni yerleşim alanlarına olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Özellikle kent merkezlerinde yeni yapı adalarının az olması, mevcut yapıların yıkılıp yerine yenilerinin yapılmasının zahmetli ve masraflı olması kent çeperlerinde yeni yerleşim alanlarının var olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yeni imar planları yapılmakta, bu planlarda farklı kullanımlara ayrılmış yapı adaları, açık-yeşil alanlar ve bu alanları birbirine bağlayan sirkülasyon sistemleri planlanmaktadır. İmar planlarının yanı sıra kent bütününe hizmet eden bu açık yeşil alanlar, kooperatif ve apartman bahçeleri için de peyzaj planlama ve tasarım projelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Peyzaj plan ve projelerinin hazırlanmasında özellikle alanın doğal ve kültürel verileri temin edilmektedir. Peyzaj projesi tasarım sürecinde alanın ekolojik, ekonomik, estetik ve fonksiyonel ölçütlere uygun olarak tasarlanması amaçlanmaktadır. Bu projelerin üretiminde peyzaj mimarlarına önemli roller düşmektedir. Genellikle tasarım süreci üç temel aşamada gerçekleştirilmektedir. Bunlar sörvey, analiz ve sentez aşamalarıdır. Sörvey aşamasında alana ve çevresine yönelik fiziki ve kültürel veri temini yapılmakta, yerinde arazi incelenmektedir. Arazinin topoğrafik durumu, bakı noktaları, güzel/çirkin görüntü ve koku kaynakları, hakim rüzgar yönü, güneşlenme durumu gibi özellikleri saptanmaktadır. Toprak yapısı, hidrolojik ve jeolojik özelliklerine yönelik veriler temin edilmektedir. Analiz aşamasında ise elde edilen veriler değerlendirilmektedir. Alanın mevcut özelliklerinin tasarlanmak istenen kullanımlara uyumları yorumlanmaktadır. Sentez aşamasında ise analiz sonuçlarının tasarımda nasıl kullanılacağına karar verilmektedir. Peyzaj mimarı alan özellikleri ve kullanıcı isteklerine yönelik tasarımlar geliştirmektedir (Barış, 2004; Korkut vd., 2010; Seçkin vd., 2011).

Bununla birlikte tasarım süreci daha ayrıntılı olarak ele alındığında sörvey, fonksiyon şeması, leke plan, avan proje, kesin proje, yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri, detay projeleri ve açıklama raporunun hazırlanması gibi aşamaları içermektedir. Bu süreçte öncelikle alanın vaziyet planı temin edilmektedir. Yapının vaziyetini gösteren vaziyet planı yapının parsel sınırlarına ve çevre yollarına olan uzaklığını vermektedir. Ayrıca, yapının köşe kotlarını içeren yerleşimini de göstermektedir (Anonim, 2017). Sörvey aşamasında alana ait doğal ve sosyo-kültürel veriler temin edilmekte, alanda gözlem yapılarak alanın mevcut durumu saptanmaktadır. Alanı kullanacak olan kişilerin ihtiyaçları, talepleri, ekonomik durumları dikkate alınarak ihtiyaç programı oluşturulmaktadır. Farklı kullanımların birbiri ile olan ilişkisini gösteren fonksiyon şeması çizilmektedir. Kullanımlar arası en uygun ilişki alternatifleri değerlendirilerek en uygun olan şemaya karar verilerek avan proje aşamasına geçilmektedir.

Bazı durumlarda fonksiyon şeması ve leke plan aşamaları birleştirilir ve sörvey, aşamasından sonra direkt avan proje aşamasına geçilmektedir. Avan proje aşamasında alanın potansiyelleri, kullanıcı istekleri gibi ölçütler temel alınarak karar verilen mekansal kullanımların peyzaj mimarı tarafından tasarımı yapılmaktadır. Alan büyüklüğüne bağlı olarak 1/1000, 1/500, 1/200 ölçeklerinde proje çizilmektedir. Projeyi talep eden kişilerle yapılan görüşme sonucunda onaylanan avan proje üzerinden kesin proje aşamasına geçilmektedir. Bu aşamada tasarıma yönelik son kararlar verilip, kullanılacak yapısal ve bitkisel malzeme, uygulama teknikleri, alt yapı sistemleri belirlenmektedir. Kesin proje de avan proje gibi 1/1000, 1/500, 1/200 ölçeklerinde hazırlanmaktadır. Ayrıca, alana yönelik kesit-görünüş ve perspektif çizimler ile makette yapılabilmektedir. Bu aşamadan sonra uygulama projeleri hazırlanmaktadır. Bu projelerde uygulamaya yönelik tüm teknik bilgiler yer almaktadır. Yapısal ve bitkisel uygulama özellikleri, ölçüleri, kotları, alt ve üst yapıya ait sistem detayları, uygulama ve üretime yönelik malzemelerin teknik detayları ve standartları, detay verilecek referans noktaları uygulama projelerinde verilmektedir. Yapısal peyzaj uygulama projelerinde yapı yaklaşım sınırı, zemin kat planları, binaya girişte arazi kotuna göre çıkan basamak ya da rampalar, tretuvarlar, kesit çizgilerinin yerleri, detay verilecek alanlar ve istinat duvarları yer almaktadır. Bitkisel peyzaj uygulama projelerinde bitkilerin konumları, Latince ve Türkçe isimleri, cinsleri, türleri, adetleri, kullanılacak çim ve gübre miktarları verilmektedir. Keşif ve metraj çalışmalarında bu verilerden yararlanılmaktadır. 1/500, 1/200, 1/100 ölçeklerinde projeler üretilmektedir. Yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projelerinden sonra detay projeleri hazırlanmaktadır. Detay projeleri yapısal, bitkisel ve kent mobilyaları gibi elemanların yapım, üretim ve uygulanma standartlarına yönelik bilgileri, malzeme niteliği, tekniğine uygun ölçülendirme gibi bilgileri içermektedir. Bunu yanı sıra kullanılacak malzemenin içeriği, rengi, dokusu, katmanları, kalınlıkları, kotları da bu projelerde yer almaktadır. Detay projeleri 1/50, 1/20, 1/10, 1/5, 1/1 ölçeklerinde çizilmektedir. Ayrıca konusunda uzman kişiler tarafından sulama, aydınlatma, drenaj projesi gibi alt yapıya yönelik projelere de ihtiyaç duyulmaktadır. Alan büyüklüğüne bağlı olarak projelerle birlikte proje açıklama raporu da hazırlanabilmektedir. (Anonim, 2006; Anonim, 2017).

Peyzaj mimarı tasarımda kullanacağı form ve materyalin seçimi, kompozisyonu için simetrik ya da asimetrik denge, tekrar, vurgu, ritim, zıtlık, derecelenme gibi tasarım ölçütlerini kullanmaktadır (Hiss ve Booth,

2002).Tasarımın temel elemanları nokta, çizgi, form, yön, renk ve dokudur. Bunlar görsel unsurlardır. Diğer elemanlar ise ses, koku ve dokunma gibi görsel olmayan duyu ile ilgili elemanlardır (Reid, 1993). Temel tasarım ilkeleri ise tekrar, harmoni, kontrast, koram, egemenlik, birlik ve dengedir (Gürer, 1990). Bu ilkeler temel alınarak yapısal ve bitkisel tasarımlar gerçekleştirilmektedir.

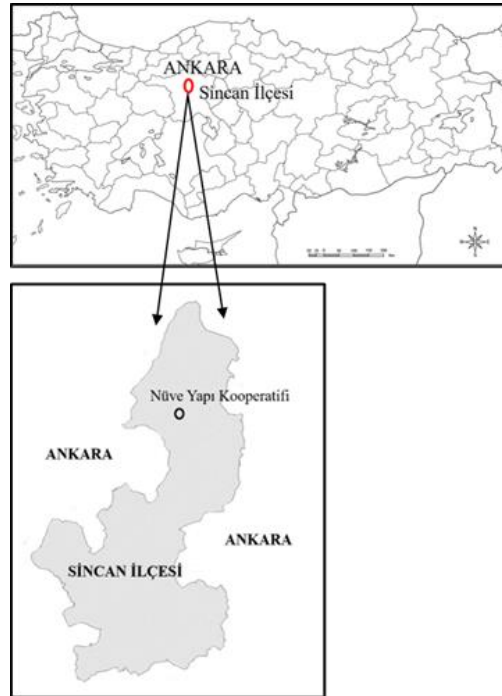
Bu bağlamda peyzaj projesi tasarım sürecindeki aşamalar, tasarım elemanları ve ilkeleri temel alınarak S. S. Nüve Konut Yapı Kooperatifi yönetiminin talebi üzerine kullanıcı istekleri, bütçesi ve alanın mevcut doğal özellikleri temel alınarak peyzaj projesi hazırlanmıştır.

2. Materyal ve Metot

Materyal

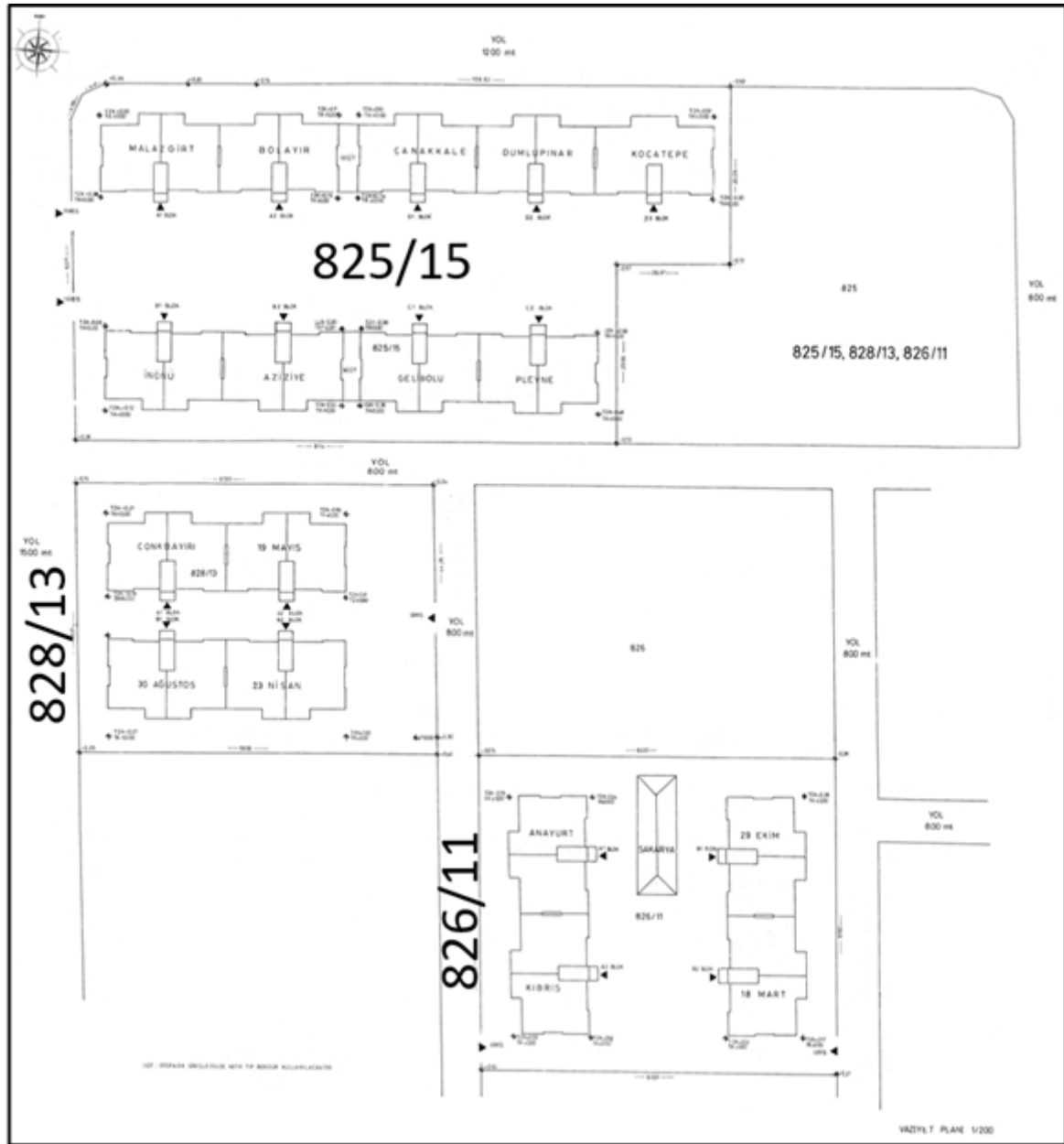
Çalışma alanı Ankara İli Sincan İlçesi Sincan/Yenikent Belediye sınırları içinde yer almaktadır (Şekil 1). 1/1000 ölçekli imar planında 825 ada 15 parsel, 828 ada 13 parsel ve 826 ada 11 parsel için peyzaj projesi S. S. Nüve Konut Yapı Kooperatifinin talebi üzerine yazar tarafından 08.04.1999 tarihinde çizilerek belediye onayına sunulmuştur. Proje günümüzde Sincan Belediyesi'ne bağlanan Yenikent Belediyesi tarafından onaylanmıştır.

Projesi yapılan üç farklı parsel alanı içinde bitişik nizamda 4'er katlı bloklar yer almaktadır. Bu üç parsel birbirinden bağımsız olarak projelendirilmiştir. Her bir parsel alanına farklı noktalardan girilmektedir. Çalışma alanının çevresindeki yollar araç trafiğine aittir. 1999 yılında proje alanı ve çevresi iskana yeni açılan bir bölge olduğu için alanda herhangi bir yapılaşma söz konusu değildir. Günümüzde çalışma alanının doğu-batı ve kuzey-güney yönünde tarım alanları yer almaktadır. Her üç parselin arasında 8 m'lik araç yolu bulunmaktadır ve parsellerin bulunduğu alanda binalar +0.00 tesviye kotuna inşa edilmiştir (Şekil 2).

Şekil 1. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifinin Sincan İlçesindeki Konumu (URL1, 2018; URL2, 2018).

Çalışma alanının yer aldığı Ankara İlinin güneyinde kışları soğuk, yazları sıcak olan karasal iklim hüküm sürmektedir. Kışın karla geçen gün sayısı 30,5 gündür. Hakim rüzgar yönü arazi yapısına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu bağlamda hakim rüzgar Haymana (İkizce), Sincan, Dikmen semti ve Nallıhan ilçelerinde Batı yönünde esmektedir (URL3, 2018).

Şekil 2. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi vaziyet planı

Metot

Tasarım süreci sörvey, leke plan, avan proje, kesin proje, yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri ve detay projelerinin çizimi olmak üzere altı aşamada gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle alana gidilerek proje alanının çevre analizi ve arazinin mevcut durumu saptanmıştır. Sörvey çalışması ve alan analizleri yapılmıştır. Alanın mevcut konumu, topoğrafyası, hakim rüzgar yönü, güneşlenme durumu, manzara olanakları gibi tasarıma yön verecek fiziksel özellikler belirlenerek tasarım stratejileri geliştirilmiştir. Bu bağlamda alanın sınırlamaları ve potansiyelleri belirlenmiştir. Farklı kullanımları birbirine bağlayan yaya ve araç sirkülasyon sistemi kurulmuştur. Mekan planlaması yapılırken arazinin mevcut durumu dikkate alınarak arazide fazla miktarda kazı ve dolgu çalışmasının olmaması için arazi topoğrafyası ile uyumlu kullanımlar önerilmiştir. Aynı zamanda kullanımların birbiriyle ilişkileri, yönü, manzara ilişkisi, sirkülasyon sistemi gibi tasarıma yön veren ölçütler de dikkate alınmıştır.

Bunun yanı sıra çalışma alanının sınırları, apartmanların konumları ve yapılara ait kat planlarının olduğu mimari projeler temin edilmiştir. Altyapı projeleri sorgulanmıştır. Kullanıcılarla yapılan görüşmeler sonucunda kullanıcıların istek ve ihtiyaçları belirlenerek ihtiyaç listesi oluşturulmuştur. Otopark alanına, çocuk oyun alanına,

pergolalı oturma alanına, süs havuzuna, bank, çöp kutusu, aydınlatma elemanı gibi kentsel donatı elemanlarına ve farklı kullanımları birbirine bağlayacak sirkülasyon sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Arazinin eğimi, iklim özellikleri, yazın ve kışın sahip olduğu gölgeleme durumu, kuzey-güney yönü, bitişik parseldeki kullanım şekilleri gibi doğal ve sosyo-kültürel özellikler ile kullanıcı istek ve ihtiyaçları temelinde göre fonksiyon alanları belirlenmiştir. Bu farklı kullanım alanlarını birbirine bağlayan sirkülasyon sistemi oluşturulmuştur. Bu veriler analiz edilerek leke plan hazırlanmış ve avan proje aşamasına geçilmiştir.

Avan projede oturma ve dinlenme alanlarının güneş alan noktalarda konumlanması uygun görülmüştür. Pergola, bank, yüksek aydınlatma gibi kentsel donatı elemanlarının form ve malzeme bakımından uyum içinde olması tercih edilerek uyum ilkesi kullanılmıştır. Monotonluğu gidermek için de farklı renk ve boyutta kullanılarak zıtlık ilkesi vurgulanmıştır. Karasal iklimin hüküm sürdüğü ve kar yağışının görüldüğü alanda zeminde kullanılan döşeme malzemesinin kaymayan özelliğe dikkat edilmiştir. Beton parke kullanılarak tekrar ilkesi uygulanmıştır. Bitkisel tasarımda yapraklı ve ibrelili ağaç, ağaççık ve çalılar, sarılıcı ve yer örtücü bitkiler ile mevsimlik çiçekler kullanılmıştır. Ağaçların en son alacakları taç çapları, çiçeklenme zamanları ve çiçek, dal, yaprak, gövde renkleri, çiçeğin kokusu gibi dendrolojik özellikleri ile ısı, ışık, nem, toprak gibi ekolojik isteklerine dikkat edilmiştir. Alanda dört mevsim farklı etki yaratmak için herdem yeşil ağaç yerine daha çok sonbahar renklenmesi özellikleri ile dikkat çeken ağaçlar tercih edilmiştir. Herdemyeşil bitkiler daha çok çalı formunda kullanılmıştır.

Bitkilerin alan içinde estetik ve fonksiyonel olmak üzere birçok görevi söz konusudur. Bunlar; farklı kullanımları birbirine bağlama, sınırlama, vurgulama, yaya ve araç trafiğini ayırma, yayaya güvenli alan oluşturma, farklı ölçekler arası geçişi sağlama, görüntü ve gürültü için engel oluşturma, çatı etkisi yaratma, renk, koku etkisi yaratma, erozyon kontrolünü sağlama vb. şeklinde özetlenebilir (Tokol, 2000).

Bununla birlikte bitkisel tasarımda güneşlenme de önemli bir ölçüttür. Sabah ve akşam güneşinin açısı dardır, ağaçlar en iyi gölgelemeyi bu durumda yapmaktadır. En iyi yön doğu-güneydoğu ve batı-güneybatıdır. Bu yönlerde ağaçları sıralar halinde kullanmak mümkün olmaktadır (Taşpınar, 1977). Bitkisel tasarımda mümkün olduğunca bu yönler dikkate alınmış ve tekrar ilkesi uygulanarak ağaçlar bir dizi oluşturacak şekilde sıralanmıştır. Bahçe büyüklüğü ile orantılı bitkiler tercih edilmiştir. Salon, oturma odası gibi konut içindeki kullanımlardan dışarıya bakan kişinin görüşünü engellemek için pencere önlerine fazla boylanmayan çalılar tercih edilmiştir. Özellikle sağır duvarlar fon etkisi oluşturacak şekilde kullanılmış, önlerine renk, doku ve formuyla etkili olan yapraklı ya da ibrelili bitkiler yerleştirilmiştir. Zaman, emek ve bütçeden tasarruf etmek için bakım gereksinimi az olan bitkiler tercih edilmiştir.

Tasarımda yer alan mekanların konumları, boyutları, birbiriyle ilişkisi, kullanılacak malzeme özellikleri gibi öneriler kullanıcılarla paylaşılmıştır. Kullanıcılara sunulan ve kabul edilen avan projeden sonra kesin projeler oluşturulmuştur. Kesin projelere ait düzeltmeler yapıldıktan sonra yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri ve detay projeleri hazırlanarak teslim edilmiştir. Yapısal peyzaj uygulama projesinde mekansal kullanımların yeri, adı, döşeme malzemesinin niteliği, bitmiş zemin kotu, ölçülendirme, yüksek aydınlatma, sulama musluğu, bank gibi kentsel donatı elemanlarının yerleri, site ve konut girişleri, sirkülasyon sistemi, detay referans noktaları, kuzey yönü, proje çizim ölçeği gibi bilgiler verilmiştir.

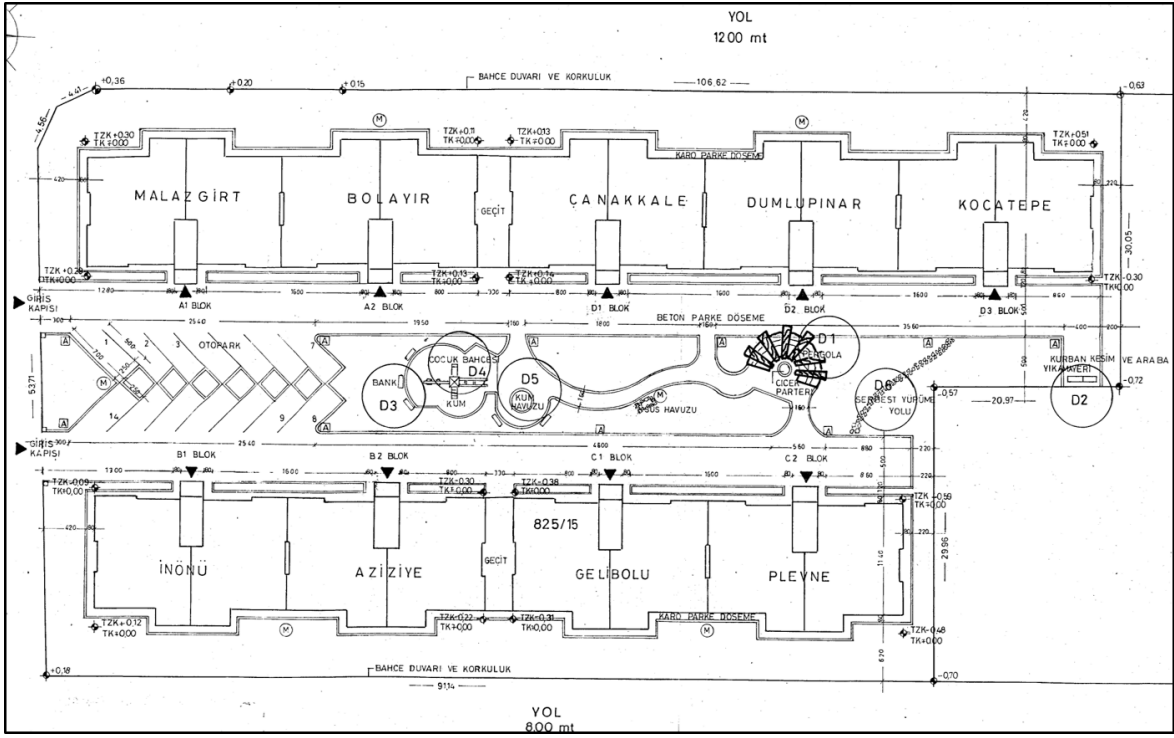
Bitkisel peyzaj uygulama projesinde bitkilerin Latince Türkçe isimleri, dikim boyu, dikim derinliği, dikim şekli ve adeti bitki listesinde yapraklı, ibrelili, dekoratif ağaçlar, çalı formlular, mevsimlik çiçekler olarak gruplar halinde verilmiştir. Bunun yanı sıra çim tohumu karışımı, çim tohumu ve gübre miktarı ve kesit çizgisi de verilmiştir. Bitkisel tasarımlarda bitkilerin gelişmiş taç çapları göz önünde bulundurularak tasarım yapılmıştır. Bitkisel gösterimlerin yanına Latince isimlerinin ilk harfleri ile alanda kullanılan adetleri (*Tilia cotdata-TC/5*) yazılmıştır. Her üç parselde ait yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri aşağıda ayrı ayrı yer almaktadır.

3. Bulgular ve Tartışma

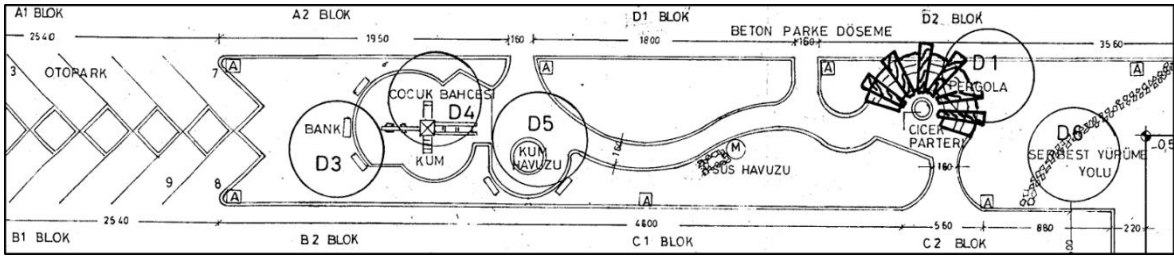
825 ada 15 parselde ait yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri

Yapılara yönelik bahçe alanlarında arazi eğimi önem taşımaktadır. En uygun arazi eğimi %5-10'dur. %1-5 düz alan sayılmaktadır. %10'dan fazla ise kazı dolgu gerekmekte ve büyük miktarda istinat duvarına ihtiyaç duyulmaktadır (Korkut vd., 2010). 825 ada 15 parselde ait alan düz denilebilecek topoğrafyaya sahiptir. Batı yönüne doğru %1,1 arazi eğimi bulunmaktadır. Kazı dolgu yapmamak için arazi topoğrafyası temel alınarak tasarım geliştirilmiştir. Çalışma alanı içinde doğu-batı yönünde karşılıklı olarak yer alan yapı blokları ve blokların arasında ortak kullanım alanı mevcuttur. Siteye batı yönünden giriş sağlanmaktadır. Mimari projede yapılması

gereken otopark adedi ve minimum dikilmesi gereken ağaç adedi verilmiştir. Bu durumda alana 14 araçlık otopark gerekmektedir. Ortak kullanım alanına otoparkın yanı sıra çocukların kullanımı için çocuk oyun aletleri ve kum havuzunun yer aldığı çocuk oyun alanı tasarlanmıştır. Bu alan 18.50x9.00 m boyutlarındaki 166,50 m²'lik alan içinde yer almaktadır. Ebeveynlerin kullanımı için de oyun aletlerine yakın yerlere banklar yerleştirilmiştir. Bununla birlikte çocuk oyun alanından farklı bir yerde yetişkinlerin kullanımı içinde 5.00 m çaplı yarım dairelik alan kaplayacak şekilde pergola tasarlanmıştır. Bu alanda görsel etkiyi artırmak için çiçek parterleri ve pergolaya yakın mesafede süs havuzu düşünülmüştür. Çift yönlü araç yolu için 5 m. yaya yolu için 1.20 m genişlikte yol tercih edilmiştir. Bu yollarda uygulama kolaylığı ve ekonomik olması nedeniyle beton parke taş kullanılmıştır. Parke taşlarının birbirinin tekrarı şeklinde uygulanmasıyla oluşan monoton görüntü farklı renk ve büyüklükteki bitki kullanımıyla giderilmiştir. Binaların çevresine 0.80 m. genişliğinde karo parke taş döşenerek tretuvar yapılmıştır. Alan çok büyük olmadığı için kooperatif yönetimi tarafından hortumla sulama istenmiştir. Bu nedenle 25-30 m aralıklarla sulama muslukları (M) yerleştirilmiştir. Gece kullanımını artırmak ve güvenli bir alan oluşturmak için özellikle yaya ve araç girişlerinin olduğu noktalara ve yol boyunca yüksek aydınlatma (A) yerleştirilmiştir. Site çevresine korkuluklu bahçe duvarı yapılmıştır. Yapısal peyzaj uygulama projesi Şekil 3 ve Şekil 4'de yer almaktadır.

Şekil 3. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 825 ada 15 parsele ait yapısal peyzaj uygulama projesi

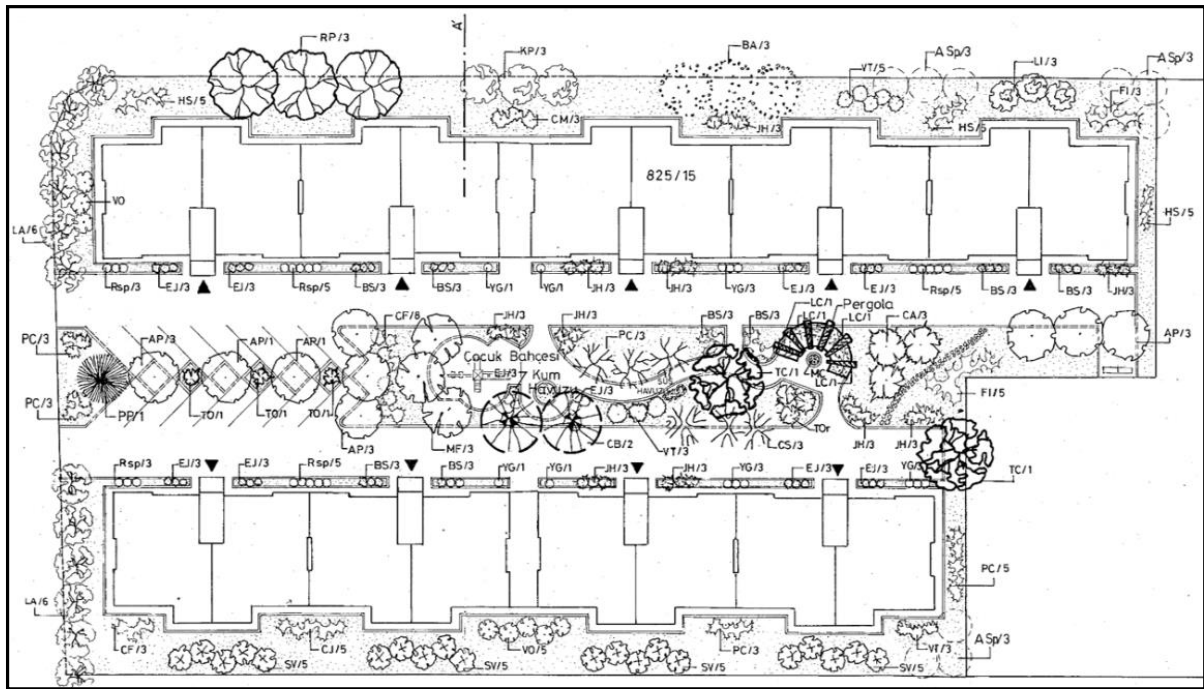

Şekil 4. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 825 ada 15 parsele ait ortak kullanım alanı

Bitkisel peyzaj uygulama projesinde ise kooperatif girişini belirgin hale getirmek ve dikkat çekmek için soliter olarak *Picea pungens* var. *glauca* Regel ve *Pyracantha coccinea* M.Roem. kullanılmıştır. Site çevresinde ise, *Robinia pseudoacacia* L., *Koeleruteria paniculata* Laxm., *Betula verrucosa* Ehrh., *Amygdalus communis* L., *Lagerstroemia indica* L., *Acer platanoides* L. üçerli gruplar halinde kullanılmıştır. *Viburnum opulus* L., *Juniperus horizontalis* Moench., *Pyracantha coccinea* M.Roem., *Viburnum tinus* L., *Forsythia intermedia* Zab., *Cornus mas* L., *Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. ex Spach, *Cotoneaster horizontalis* Decne., *Syringa vulgaris* L.,

Cotoneaster franchetti Bois, Hibiscus syriacus L. üçerli ya da beşerli gruplar halinde ağaçların altında kullanılmıştır. Yapraklı ağaçların altında çoğunlukla herdemyeşil çalılar tercih edilmiştir. Otopark alanında gölge alan oluşturmak için Acer platanoides L. kullanılmıştır. Bunun yanı sıra Thuja occidentalis var. fastigiata H.Jaeger kullanılarak alanın kışın da yeşil olması sağlanmıştır. Ortak kullanım alanı çok büyük olmadığı için otopark, çocuk oyun alanı ve pergolalı oturma alanı bir dizi halinde birbirini takip etmektedir. Bu nedenle kullanımları birbirinden ayırt etmek, görsel engel oluşturmak için bitkisel perdeleme uygulanmıştır. Otopark ve çocuk oyun alanı arasında tampon olarak Acer platanoides L. ve Cotoneaster franchetti Bois kullanılmıştır.

Çocuk oyun alanının etrafında ise çocukların fiziksel ölçeğine uygun olması için daha küçük boylu olan Malus floribunda Siebold kullanılmıştır. Ayrıca, Euonymus japonicus Thunb'a da yer verilmiştir. Mekana girişte Juniperus horizontalis Moench tercih edilmiştir. Pergolalı oturma alanında ise çiçek ve yaprak rengi/kokusu ile ön planda olan bitkiler kullanılmıştır. Bunlar; Tilia cordata Mill., Lonicera caprifolium L., Cercis siliquastrum L., Catalpa bignonioides Walter, Prunus cerasifera Popov ve Forsythia intermedia Zab.'dır. Aynı mekanda herdemyeşil olarak Thuja orientalis pyramidalis, Buxus sempervirens L., Juniperus horizontalis Moench, Cupressus arizonica Greene ve Viburnum tinus L. kullanılmıştır. Bloklarda 9 farklı girişi belirgin hale getirmek için Rosa sp., Euonymus japonicus Thunb, Buxus sempervirens L., Juniperus horizontalis Moench, Yucca gloriosa L. gibi bitkiler üçerli gruplar halinde karşılıklı kullanılarak tam simetri ilkesi uygulanmıştır (Şekil 5).

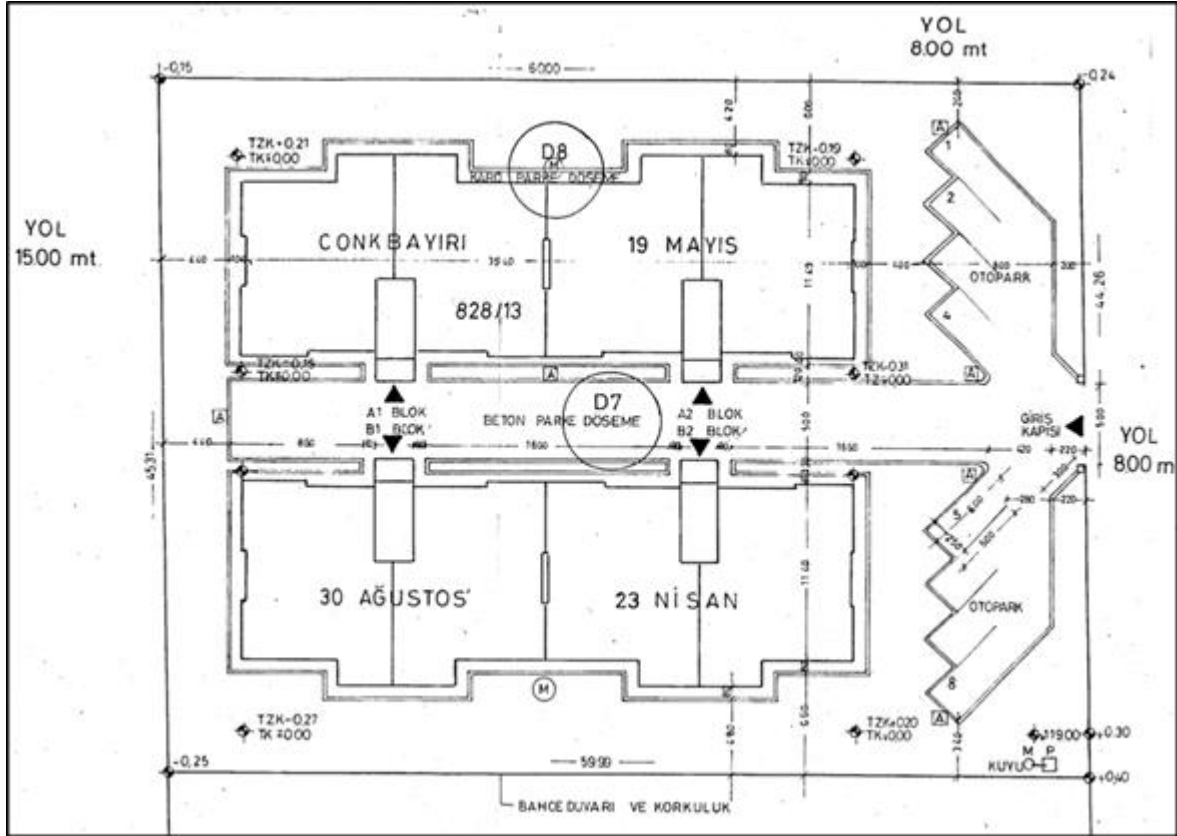
Şekil 5. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 825 ada 15 parsele ait bitkisel peyzaj uygulama projesi

828 ada 13 parselde ait yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri

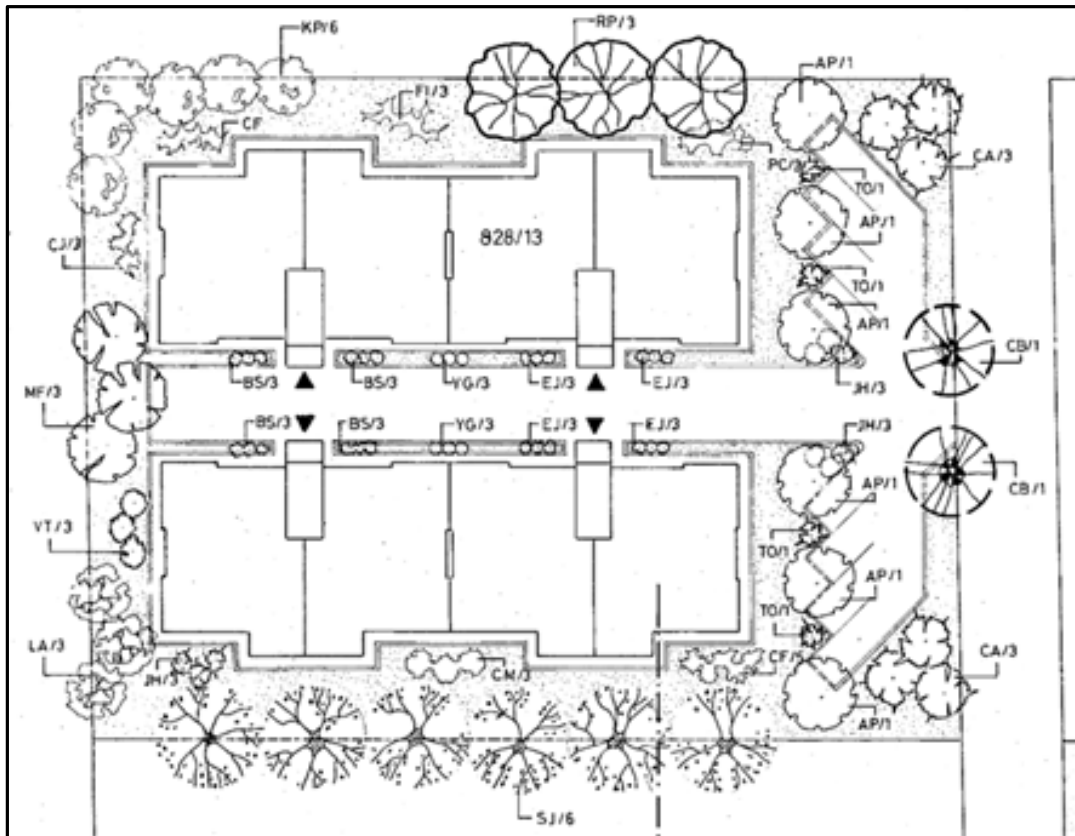
828 ada 13 parselin bulunduğu alanda eğim batı yönünde %1'dir. Alanda doğu batı yönünde karşılıklı olarak iki adet apartman bloğu yer almaktadır. Ortak kullanım alanı blokların doğu yönünde ve kuzey-güney doğrultusundadır. 8 adet otopark yapılması gerektiği için bu alan otopark olarak tasarlanmıştır. Alana giriş doğu yönünden sağlanmaktadır. Binalara 5 m.'lik araç yolu ile ulaşılmaktadır (Şekil 6).

Bitkisel tasarımda site girişini vurgulamak için karşılıklı olarak Catalpa bignonioides Walter kullanılmıştır. Otoparkta araçlar için gölge mekan oluşturma amacıyla Acer platanoides L. tercih edilmiştir. Bir sıra oluşturan akçaağaçların arasına Thuja occidentalis var. fastigiata H.Jaeger yerleştirilerek hem tam tekrar ilkesi uygulanmış hem de kış döneminde alanda yeşil renk etkisi vurgulanmıştır. Bu etki Cupressus arizonica Greene kullanılarak artırılmıştır. Sitenin çevresinde Sophora japonica L., Robinia pseudoacacia L., Koelreuteria paniculata Laxm., Malus floribunda Siebold gibi yapraklı ve dekoratif bitkiler tek sayılı diziler halinde kullanılarak tekrar ilkesi vurgulanmıştır. Yapraklı ağaçların altında Cornus mas L., Cotoneaster franchetti Bois, Viburnum tinus L., Juniperus horizontalis Moench, Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl. ex Spach, Forsythia intermedia Zab., Pyracantha coccinea M.Roem. gibi çalılar kullanılmıştır. Robinia pseudoacacia L.'nin altında Forsythia intermedia Zab. kullanılarak alanda sarı ve beyaz renk vurgusu yapılmıştır. Çoğunlukla yapraklı ağaçların altında herdemyeşil çalılar tercih edilmiştir. Apartman bloklarına 4 farklı noktadan giriş yapılmaktadır. Bu girişleri

vurgulamak için üçerli gruplar halinde *Euonymus japonicus* Thunb., *Buxus sempervirens* L., *Yucca gloriosa* L. gibi bitkiler simetrik olarak kullanılmıştır (Şekil 7).

Şekil 6. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 828 ada 13 parsele ait yapısal peyzaj uygulama projesi

Şekil 7. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 828 ada 13 parsele ait bitkisel peyzaj uygulama projesi

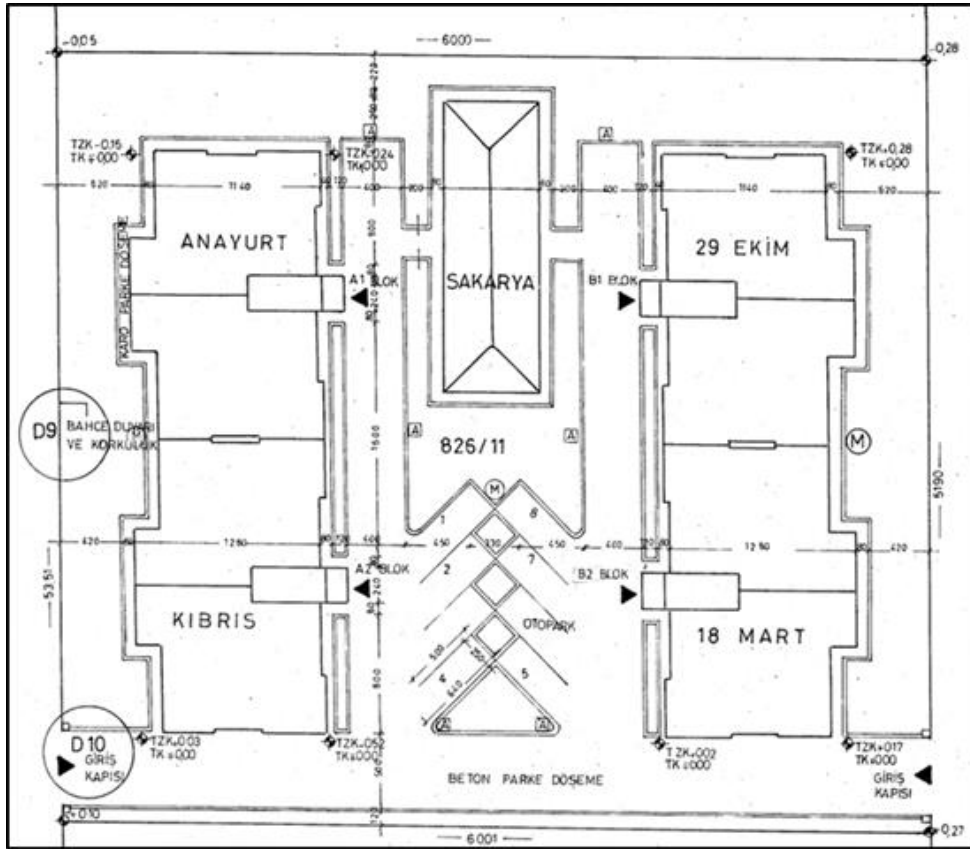
826 ada 11 parsele ait yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri

826 ada 11 parsele batı yönünden giriş yapılmaktadır. Arazi batı yönünde %1 eğime sahiptir. Alan içinde kuzey-güney doğrultusunda karşılıklı iki blok bulunmaktadır. Blokların ortasında ortak kullanım alanı yer almaktadır. 8 adet otopark alanına ihtiyaç olduğu için bu alanın bir bölümü otopark olarak tasarlanmıştır. Konutlara 4 m.'lik araç yolu ile ulaşılmaktadır (Şekil 8).

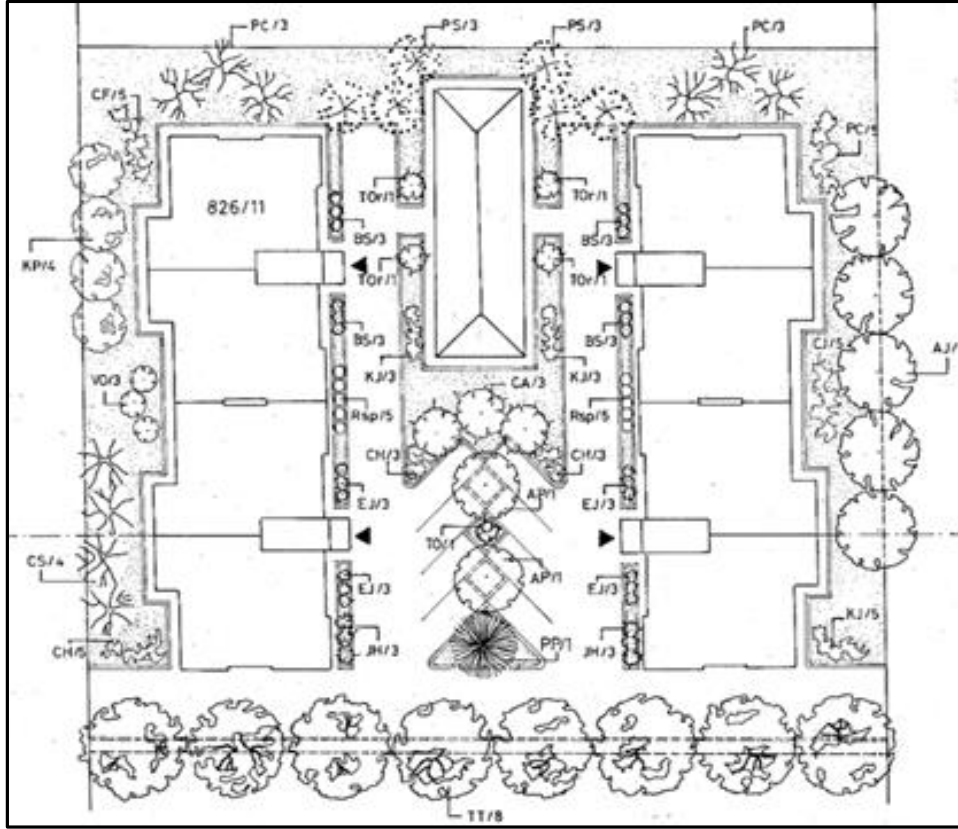
Site çevresinde *Tilia tomentosa* Moench, *Albizia jülibrissin* Durazz., *Prunus cerasifera* Ehrh., *Prunus serrulata* Lindl., *Koelreuteria paniculata* Laxm., *Cercis siliquastrum* L. gibi dekoratif bitkiler kullanılarak estetik bir ortam tasarlanmıştır. Ağaçların altında *Chaenomeles japonica* (Thunb.) Lindl. ex Spach, *Kerria japonica* (L.) DC., *Pyracantha coccinea* M.Roem., *Cotoneaster franchetti* Bois, *Viburnum opulus* L., *Cotoneaster horizontalis* Decne. gibi çalılar tercih edilmiştir. Ortak kullanım alanına girişi vurgulamak için soliter olarak *Picea pungens* var. *glauca* Regel kullanılmıştır. Otopark alanında *Acer platanoides* ve *Thuja occidentalis* var. *fastigiata* kullanılarak bir dizi meydana getirilmiştir. Böylece hem ritm ilkesi uygulanmış hem de gölge ve yaz-kış yeşil mekan oluşturulmuştur. Üçlü kullanılan ve dikey büyüyen *Cupressus arizonica* Greene'ların önünde yatay gelişen *Cotoneaster horizontalis* Decne. kullanılarak zıtlık ilkesi uygulanmıştır. Site içindeki bloklara 4 farklı noktadan giriş sağlanmaktadır. Bu girişleri vurgulamak için *Euonymus japonicus* Thunb., *Buxus sempervirens* L., *Thuja orientalis pyramidalis* gibi bitkiler karşılıklı olarak üçerli gruplar halinde kullanılarak simetri sağlanmıştır (Şekil 9).

Çalışma alanının tamamında ağaç ve çalı olmak üzere toplam 504 adet bitki kullanılmıştır. Ayrıca alanda Ankara iklim koşullarına uygun olan dörtlü çim karışımı tercih edilmiştir. Karışımda %35 oranında *Festuca rubra* L., %30 oranında *Lolium perenne* L., %20 oranında *Poa pratensis* L. ve %15 oranında *Festuca ovina* L. yer almaktadır.

825 ada 15 parselde 1.838 m²; 828 ada 13 parselde 944 m²; 826 ada 11 parselde 989 m² çim alan bulunmaktadır. Metrekareye 0,05 kg. çim tohumu kullanılmıştır. Çim tohumu üzerine 2 cm. kapak olarak yanmış, elenmiş ahır gübresinin serilmesi, geri kalan 2 cm.'lik gübrenin ise çim tohumunun alt toprağına karıştırılması önerilmiştir.

Şekil 8. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 826 ada 11 parsele ait yapısal peyzaj uygulama projesi

Şekil 9. S.S Nüve Konut Yapı Kooperatifi 826 ada 11 parsele ait bitkisel peyzaj uygulama projesi

4. Sonuç ve Öneriler

Kentlerde yer alan aktif ve pasif rekreasyona imkan sağlayan parklar, meydanlar, yayaya ayrılmış bölgeler, kıyı bantları, botanik bahçeleri, çocuk bahçeleri, spor alanları vb. alanların yanı sıra toplu konut, apartman ve villa bahçeleri de kent estetiğinin oluşmasında önemli roller üstlenmektedir. Bu alanlar aynı zamanda kentsel peyzajın oluşmasına da katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle plan ve tasarım projelerinin peyzaj mimarları tarafından çizilmesi, üretilen projelerin alana aplikasyonunda rol almaları önem arz etmektedir.

Bununla birlikte peyzaj mimarlığı büroları tarafından üretilen peyzaj projelerinin belirli bir standartta ve aynı nitelikte hazırlanması da olası karmaşayı engelleyecektir. 2017 yılında yürürlüğe giren Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde peyzaj projelerinin, yapı ruhsatının onayından sonraki 1 aylık süre içerisinde idareye sunulması ve onaylanması zorunlu hale getirilmiştir. Aynı zamanda bu aşamada istenecek olan peyzaj projelerinde olması gereken ölçütlerde Türk Standartları Enstitüsü tarafından yayınlanmıştır. Peyzaj Mimarları Odası da hazırlanan projelerin belirli bir standart pafta düzeninde hazırlanması için gerekli çalışmaları yapmaktadır. Oda tarafından yapı ruhsat aşamasında çizilen peyzaj projeleri için istenen standartlar vaziyet planı, yapısal peyzaj uygulama projesi, bitkisel peyzaj uygulama projesi, kesit, görünüş, silüet; detay projesi; peyzaj sulama projesi; drenaj projesi ve proje açıklama raporu şeklinde özetlenebilir (Anonim, 2017).

Son söz olarak, üretilen tasarım projelerinin uygulanması, denetlenmesi, bakım ve onarımlarının peyzaj mimarları tarafından yapılması alanın sürekliliği, açık-yeşil alan sisteminin kurulması ve sağlıklı kentlerin oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

Kaynaklar

- **Anonim (2006).** Yönetmelikler 2006. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, 7. Dönem Yönetim Kurulu, Ankara.
- **Anonim (2017).** Yapı Ruhsat Aşamasında Peyzaj Projesi. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Ankara.
- **Barış ME (2004).** Peyzaj tasarımı süreci. Peyzaj Mimarlığı Dergisi, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayını, 1-2: 115-121.

- **Gürer L (1990)**. Temel Tasarım. İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası, Gümüşsuyu.
- **Hiss JE, Booth NK (2002)**. Residential Landscape Architecture Design Process for the Private Residence. 3rd ed. Upper Saddle River, NJ, USA.
- **Korkut AB, Şişman EE, Özyavuz M (2010)**. Peyzaj Mimarlığı. Birinci Baskı, Verda Yayıncılık.
- **Reid GW (1993)**. From Concept to Form in Landscape Design. Van Nostrand Reinhold, New York.
- **Seçkin NP, Seçkin YÇ, Seçkin ÖB (2011)**. Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı ve Uygulama İlkeleri. Birinci basım. Literatür yayınları, İstanbul.
- **Taşpınar AS (1977)**. Mimaride Gün Işığı & Gaziantep Kampusuna Uygulanması. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Basımı, Ankara.
- **Tokol AS (2000)**. Landscape Design Lectures. METU Faculty of Architecture Press, Ankara.
- **URL1 (2018)**. <http://cografyaharita.com/turkiye-dilsiz-haritalari.html>. (Erişim: 15.09.2018).
- **URL2 (2018)**. http://cografyaharita.com/haritalarim/41_ankara_ili_haritasi.png. (Erişim: 15.09.2018).
- **URL3 (2018)**. <http://www.ankarakulturturizm.gov.tr/TR,152391/iklim.html>. (Erişim:02.09.2018).